

tatum revertitur : l. 1. c. de usufruct. ita Silvest. verb. sepultura, q. 3. n. 3. Armilla eod. verb. n. 24. Quod procedit etiam si Arma ibidem apposta fuerint : ex Rodrig. tom. 4. in Addit. ad Sum. verb. Sepultura, concl. 14. Quod etiam probatur alia efficaci ratione, scilicet quod Patronatu finito, Ecclesia remaneat libera in beneficio : Farin. dec. 53. n. 5. p. 2. recent. Barbof. in collect. ad text. in cap. Ex literis 7. m. 10. de l're patr. ergo idem dicendum esse de Patronatu Capella docet Riccius in prax. p. 4. refol. 345. fol. 566. secund. modernorem impressionem.

157 Hac tamen doctrina limitatur, nisi pretio fuerit empti Capella, & aliquid datum pro fabrica : nam licet contradicatur Rodrig. tamen recte Donatus ratiocinatur dicendo, quod ex quo Jus legitime fuit alienatum, ulterius non censetur vacare : c. Cum accessissent, de Confit. Unde cum per illud vacatum, fuit pactum factum cum Ecclesia, debet omnino servari : c. Antigonus, 1. de p'ntis : l. 1. eod. tit. & ita esse communem praxim testatur Donatus in duobus dictis casibus superius relatis. Et ita etiam, si aliquo casu diruta fuerit Capella, & postea instaurata vel renovata, renovanda esse Arma, Inscriptiones, & Titulos honorificos, assermat Ricc. in praxi, tom. 2. refol. 345. fol. 566.

159 Causam vero hujusmodi Capellas extingendi, & in eis tot expensas faciendi, posuit Carolus Maranta controu. h. tom. 1. respon. 1. 6. ex n. 34. dicens : quod honoris gratia sunt, ut familiarum splendor, & antiquitas, posterorum memoria commendetur, & ex eis etiam Nobilitas perduret, & extendatur : ex Anchar. conf. 1. 13. n. 4. Et exinde sepulchra monumenta, Mausolea, sarcophaga, Cœnotaphia, Epitaphia, & bulta sunt : de quibus omnibus videndus Parlador. d. differt. 66. in princip. in quibus etiam, & in status nullum jus creditoribus competere, latè defendit Maranta d. respon. 16. ex n. 34. cum seqq.

Unum tamen omittere nolo, quod in sepulchris Nobilitum, lampades ardentis purissimi liquoris, que perpetuo arderent, ponebantur : atque ita Patavii reperiri fuisse in quadam Urna antiquissima lampadem, inter duas ampullas, unam auream, & alteram argenteam, referunt Decianus to. 2. Crimin. lib. 6. c. 40. n. 24. & ex Apiano refert Bobad. in polit. lib. 1. c. 4. n. 15. in fine. De more harum lampadam, reperio illas venerationis causa positas fuisse, in signum sanctitatis : nam Aaron sepulto, adstantibus Moysè fratre, & Eleazaro filio, Num. c. 20. de ejus corpore ita scribit Lyranus : cum ascendissent in Montem, viderunt ibi speluncam, & in ea lectum, & ante lectum lampadem ardentem, & revelatum fuit Moysi, quod erat locus sepulchri Aaron; additque Abulensis ad d. c. 20. q. 2. 5. Agnosce pietas Christiana sanctorum corporum excellentiam : Deus enim eundem locum pro sepultura parare, ardentemque lampadem apponere non dedignatur : ex quo loco venerationem sanctorum Reliquiarum, etiam in Legge Naturæ deducit Riccius lucubr. Eccl'es. lib. 1. c. 21. n. 1. Et de more harum lampadam in sepulchris Cœmeteriorum Urbis Romæ, videndus Antonius Bossius, in Roma subterranea, lib. 1. c. 18. n. 7. & sequentibus : & qua ratione in venerationem Sanctorum ponantur ante eorum corpora, qua item ratione Coronæ appendantur : vide eundem Bossium lib. 6. c. 49. nu. 15. & 16. & de cura erigendi Mausolea miræ magnitudinis, & structuræ, videndus Chalfaneus in Catal. glor. mund. 12. p. conf. 74.

160 Circa Altare ita latè tractatum est sup. c. 5. de forma, & structura Eccl'es. Cath. ex n. 118. ut superfluum sit iterum ea ipsa repetere : tantummodo addam in confirmationem questionis, quam ibi latissime pertractavimus, an sit de essentia Altaris, quod Reliquiæ in eo ponantur : sententiam negativam posse probari ex tex. in c. Altaria, c. Placuit, de Conf. d. dist. 1. ubi dicitur Christinatis unctione, & Sacerdotali benedictione, Altaria consecrari : ergo non Reliquiarum reconditioe.

Præterea Consecratio valet sine Reliquiis, ut fatentur Authores adverte partis : ergo non sunt de substantia : aliàs enim non posset omitti : l. 1. c. de condit. ob causam, nec de substantia possunt esse, cum hæc non requirantur in Altari portari : Guillelmus Durandus in Ration. divin. offic. lib. 1. c. 8. num. 23. Durandus de ritib. Eccl'es. lib. 1. c. 25. num. 5.

cum tamen verè & propriè Altare sit : Anton. Riccius lucubr. Eccl'es. lib. 1. c. 40. n. 3. licet contrarium defendat Joan. Ferrandus in disquis. Reliquiar. lib. 1. c. 3. sec. 2. vers. plura pie : pag. 108. Et hæc ratione, deficientibus Reliquiis positus in actu Consecrationis Altaris, vel si ab eo subtrahantur, sine fractura sigilli, remanet Altare consecratum : Turrecemat. in cap. de fabrica, de Consecrat. d. dist. 1. vers. quando verò : Riccius supra num. 5. vide quæ diximus c. 5. num. 163.

Nec obstat, contrarium nervosè defendere Ferrandum, 208 plures pro utraque parte adducentem, in eo verò principaliter vim suæ opinionis ponentem ; primò, quod ita decretum est, tum in c. Altaria, de Conf. d. dist. 1. tum in Concilio Africano, Augustino Anglorum Episcopo : & idem probat ex S. Gregorio Magno lib. 9. Epist. 1. & lib. 5. epist. 150. & alibi, & S. Augustino serm. 11. de Sanctis : cujus rei & decreti congruentiam probat ex S. Paulino Epist. 11. ad Severum, & Epist. 12. in Natali Sancti Felicis, qui his verbis ita cecinit :

Divinum veneranda tegant Altaria fœdus,
Compositisque sacra cum cruce Martyribus.
Cuncta salutaris coeunt insignia Christi,
Cruce, corpus, sanguis Martyris, ipse Deus.
Inferius rationem adducens, quare cineres Sanctorum cum Cruce socientur, ita ait :

Sic ubi Crux, & Martyr ibi, qua Martyr, ibi & Crux,
Martyris sancti que pia causa fuit.
Et paulò inferius idem prosequendo ita loquitur :

Quam bene iunguntur ligno Crucis ossa piorum,
Pro Cruce ut occisis in Cruce sit requies.
Nam totum hoc, & auctoritates adductæ probant congruentiam, & maximam rationem, & decentiam, non tamen necessitatem, & præceptum, ita ut aliter factum non valeat : Idque rectè deducitur, si attentè verba dispositionis tex. in d. c. Placuit, de Conf. d. dist. 1. perpendamus. In eo enim ita statuitur : Placuit ut Altaria, que passim per agros & vias tamquam memoria Martyrum construantur ; ab Episcopis, qui easdem præsent locis, si fieri potest, evertantur. Ecce quomodo non simpliciter loquitur de omnibus Altaribus, sed tantum de eis que eriguntur in Martyris memoriam secundum usum primitivæ Ecclesiæ, quo cultus ibi Martyri unum erigebatur Altare : ut observatum vidimus in sancto Vincentio Martyre Archidiacono Casaragustano, sancti Valerii ejusdem Civitatis nostræ Episcopi, que ambos ut Patronos suos veneravit ; quorum prior postquam Valentia sub Deciano impissimo Ecclesiam sequente, glorioso martyrio conatus esset, Valerius verò se nequitie confectus vitam longo martyrio profuturum crederet, relegatus in oppidulum Anetum nomine, de Anno 305. statim Aram Martyri, suo Archidiacono, erexit ; ibique in divinis laudibus per plures annos degens, plenus dierum, & virtutum Confessor egregius obdormivit in Domino : ut latè Carillo in eius vita enarrat : atque ea ratione rectè pugnantem inter se opiniones conciliatissimè negotio Antonius Riccius lucubr. Eccl'es. lib. 1. c. 40. n. 7. dicens Altaria dupliciter posse erigi, Primò, tamquam lapide ubi possit Sacrificium fieri : Secundo, tamquam Martyris memoriam, scilicet tamquam Martyris monumentum, seu sepulchrum. Primo modo si erectum sit, sufficit sola unctio & Sacerdotalis benedictio, ut probavimus : secundo modo erigi nequit nisi ibi corpus Martyris recondatur, vel saltem aliqua ipsius Martyris Reliquia reponatur ; si minus destrui jubetur, ne Fideles in veneratione decipi contingat : & hoc expresse innunt verba tex. in d. c. Placuit, ibi : nulla memoria Martyrum accipitur, nisi aut ubi Corpus est, aut Reliquia certe sunt, aut ubi origo aliquis habitacionis, vel possessionis, vel passionis, fidelissima origine traditur, quem intellectum à Riccio excogitatum, etiam sequitur, ut ipse fatetur, Bellarminus controu. 7. lib. 1. cap. 4. pag. 430. lit. b. omnino videndus. Et hoc aperte innunt quamplurimè SS. Patrum auctoritates à Doctõribus contrariæ opinionis relatæ, quas non-

longius questionem protraham, omittere libet, de quibus latè Ferrandus loco superius citato, apud quem videri poterunt.

212 Qua opinione, & distinctione admissa, non obstat text. in d. c. De fabrica, de Consecr. d. dist. 1. quia verbum, Sanctuarium, licet à Gloss. ibi, pro Reliquiis accipitur ; verius tamen est, accipiendum esse pro Altaribus : quod aperte indicant verba illa, sine Altaris ratione : præterquam quod de Consecratione Ecclesiæ reiteranda loquitur, quo casu debet reiterari solemnitas Consecrationis in loco ubi fuerunt Altaria.

213 Et licet Pontificale requirat Reliquias, tamen illa sunt, non de substantia, & necessitate, sed solum de congruitate, & quia communiter apponi consueverunt, eo modo quo omissio candelarum, vel incensum, non redderet nullam Consecrationem, que in ea apponi similiter jubetur : idemque dicendum de deficientibus Reliquiarum : ut docet Riccius ex num. 8.

214 Insuper, supradictis non obstantibus, quotiescumque Episcopus commodè Reliquias habere potest, si absque eis Consecrationem fecerit, peccat graviter ; quia licet Consecratio sit valida, facit tamen contra commanem Ecclesiæ morem, & consuetudinem in Pontificali deductam : ut voluit idem Riccius num. 11.

215 Quibus minimè adversatur hoc videri incompatible, peccare Episcopum, & non esse de substantia : Nam respondetur esse quamplurima in Sacrificio Missæ, que si omitterantur, peccatum mortale gravissimum erit, quibus tamen omnis Sacrificium valet, ut per se est notum : ergo à pari, difficultati propinqua falsior potest. Sed de hac questione latè etiam egimus sup. cap. 5. de forma, & structura Cath. ex num. 163. cum seqq.

216 Et dictis etiam resolvitur alia questio, an videlicet ablatis Reliquiis ab Ara, seu Altari, remaneat Altare exsecratum ? In qua dicas breviter negativè, nisi fuerint fracta sigilla : ut docet Turrecemat. in d. c. De fabrica, num. 2. vers. Quando verò, & ibi Egid. & in d. c. placuit. Riccius d. lib. 1. lucubr. Eccl'es. cap. 50. num. 5. cujus rei ea est ratio, nam cum Reliquiæ, ut probavimus, non sint de essentia, ut sunt sigilla Christinatis, quibus equidem ablatis, non remanet Altare, ablatis verò Reliquiis remanet, potestque super eo celebrari.

217 Succedit præterea inquirere, an ablato Altari, iterum sit benedicenda Capella, antequam ibi alio posito, Missa celebretur ? Et quidem dubium non est, quod sicut Ecclesia benedicitur, antequam in ea possit celebrari ; ut c. n. infra. de dedicat. Eccl'es. Cathed. latè notavimus, ita & eodem modo Capella benedicitur : ut patet in Rituali.

Quo posito, in ea questione affirmativè respondet Bauny de sacram. tract. 6. qu. 18. vers. Dico tertio, pag. 301. cum seqq. dicitur ex text. in c. Altare, de Conf. d. dist. 1. ubi per ea verba deciditur : Altare si motum fuerit, demò consecratur. Ex quibus verbis infert Yvo Carnotensis epist. 32. ad Guillelmum Abbatem, dicens : quod si Ecclesia propter motionem Altaris solius demò est consecranda, quanto magis ipsius Altare quod motum est. Quibus addit alia verba D. Pauli Epist. 1. ad Corinth. cap. 3. dicens : Ablata fide, totum fundamentum nostræ saluationis corrumpit ; quia est edificatio spiritalis nostræ edificii ; juxta quod, Altare, quod est sicut cor in corpore, ut sup. cap. 5. de forma & struct. Eccl'es. Cathed. num. 125. & sequentibus notavimus, ablato, & iterum posito, iterum necesse habet reconciliari, que reconciliatio est sicut altera resurrectio.

Verum hæc opinio nimis scrupulosa mihi videtur, nam ablato Altari, remanet forma Capellæ, forma autem Ecclesiæ, sicut & vestimentorum sacrorum remanente, iterum fieri non debet benedictio : ut Bauny supra, vers. Dico quarto, statim sequenti, & communis Doctõrum sententia declarat, ablatis manibus ab Alba, & novis positus, quia tunc verè Albæ forma remanet, iterum benedici non debet ; ut Communis affirmat : ergo nec mutato Altari Capellæ ipsa nova indiget benedictione.

221 Quibus nec obstat dispositio text. in d. cap. Altare, quem

Textum invenire non potui : nihilominus tamen multipliciter ei respondetur. Et primò, valde diversum esse in Ecclesia ; cum ab eo dependeat forma substantialis, sine qua, id est absque Altari uno majori, non potest esse Ecclesia, id est Capella rectè potest esse sine Altari, quia non est necessarium ad essentiam Ecclesiæ hoc particulare, sicut est majus ; sed tantum ad ornatum ; ut d. cap. 5. de forma & struct. Eccl'es. Cathed. notavimus, num. 151. unde mirum non est, si ablato principali iterum consecrari debeat Ecclesia ; non verò, ablato particulari, iterum benedicenda est Capella.

Secundò respondetur, benedictionem idèd requiri, quia Altari ablato, per necessarium consequens ablata fuit benedictio : sed tamen non mutata forma Capellæ, idem locus non solum benedictus remanet, sed & omnia jura immunitatis retinet, & alia illæsa manent ; nec de hoc dubitari potest : ergo non eget nova benedictione.

Tertiò, idèd in Altari majori procedit benedictio, quia ita statutum est ; sed tale præceptum non invenitur in Altaribus particularibus : ergo non est cur ad illa extendatur præceptum ; cum prohibitio non extendatur de casu ad casum.

Quartò, differentia versatur quam maxima inter Altare majus, & alia particularia Altaria ejusdem Ecclesiæ ; etenim majus consecratur specialiter in actu Consecrationis Ecclesiæ, ut notavit Durand. in Ration. cap. 6. num. 6. ita ut quotiescumque consecratur Ecclesia, etiam Altare majus consecratur seorsum ; at verò Capella non consecratur, sed tantum Altare Capellæ : quod tribus de causis fit ; Primò, ad Sacramentum ibi offerendum, Secundo, ad nomen Dei ibi invocandum, Tertio, ad cantandum ibi laudes Dei : ut optimè notavit idem Durandus latius, cap. 7. in princ. & per totum : cum ergo totum hoc respiciat Altare, non verò Capellam ; mirum non est, si destructo Altari, iterum non sit consecranda Capella.

Quintò, Ecclesia non potest consecrari absque eo, quod Altare majus consecratur sit, ut diximus ; de ceteris, è contra. Cum ergo Ecclesia, & Altare per modum unius censentur, mirum non est si destructa parte principali, iterum totum consecrandum sit : veluti si planeta, v. g. mutet formam ex parte anteriori, licet pars posterior integra maneat iterum debet benedici : at verò si pars sit à toto distincta, que per se stare possit, iterum benedici non debet ornamentum ; ut patet in Alba, cujus manice mutantur, quibus mutatis iterum non debet benedici, ut diximus : quia Alba licet ex manicis, & corpore componatur, quia tamen totum unum respicit, non fuit mutata forma ; atque idèd à pari, mirum non est, si majori Altari destructo, iterum sit consecranda Ecclesia : in minoribus verò contrarium procedat. Plura etiam que materiam hujus Capituli attingunt, videnda sunt capite sequenti, de Sepulturis, ex notatis ibi, num. 6.

Et tandem ad quem spectet administratio Capellarum Ecclesiæ Cathedralis videndum est, de quo huc usque verbum nullum fecimus : in quo Rota in una Lauretana Ivisditionis 21. Aprilis 1617. coram Sacrate, apud Farinac. in posthum. 2. tom. decis. 454. num. 4. autoritate Cesaris de Grassis decis. 4. num. 4. de his que sunt à Prelat. resolvit communem esse Capitulo, & Episcopo ; idèdque ad Episcopum cum suo Capitulo pertinere declarat.

CAPUT XVII.

De Sepulturis Ecclesiarum Cathedralium.

S V M M A R I V M.

Mortuos humare expedit Reipublice, sicut viros conservare, 1.
Sepultura primò extra urbem habeantur, 2.
Secundò in Cœmeteriis, 3.
Denique in ipsa Ecclesia, 4.
Dilla de Capellis applicantur sepulturis, 6.

Vniuersique debet sepeliri in sua Parochia, 7. & seqq.
Episcopus in sua Cathedrali debet sepeliri, 8.
Cuius expensis, 9.
Quid si fuerit Episcopus duarum Cathedralium, 10.
Qualiter fieri debeat diuisio funeralium, 11.
Duo habens domicilia quomodo solvere debet funeralia, 12.
Coniux debet sepeliri in sepulchro coniugis, 13.
Iniuria fit Cathedrali si Episcopus alibi sepeliatur, maxime si sanctitate polebat, 14.
Canonicus in Ecclesia Cathedrali debet sepeliri, etiam si in aliena Parochia vivat, 15. 58.
Canonicus ubicumque vivat Parochianus est Ecclesia Cathedralis, ibid.
Beneficiatus Ecclesia Cathedralis, in eadem Ecclesia sepeliendus est, etiam si habeat alibi Parochialem, 16.
Clericus cum sua Ecclesia ita debet coniungi sicut corpus cum anima, 17.
Beneficiatus in Ecclesia beneficii debent sepeliri, 18.
Amoveri quis a suo sepulchro, maxima iniuria est, 19.
Patris non frui sepulchris, iniuria est, 20.
Patris frui sepulchris gratissimum, & quare? 21.
In patris non sepeliri sepulchris pro maledictione habetur, 22.
Adam & Eva simul sepulti, & ubi? 23.
Sepulchra ad gloriam mortuorum inventa, & ut mori vivere videantur, 24.
Variis ritibus humandi, summarie, 25.
Sepultura conceditur pro indignitate mortuorum, 26.
Sepultura Ecclesiarum Cathedralium quare excellentiores, 27.
In dubio quare eligatur sepultura in Ecclesia Cathedrali, 28.
Sepultura nomen varie significat, 29.
Sepultura diffinitio, 30. 35.
Sepultura locus qualis esse debeat, 31.
Locus sepulture ubi confectus possit, 32.
Fieri sub Altari vel bradellis prohibetur, 33.
In Baptisteria fieri prohibetur, 34.
Cadavere postea subter Altari, an possit ibi celebrari? 35.
Sepultura debet esse in terra plana, 36. 73.
Sepeliri in Ecclesia, maximus honor, 37.
In Cathedralibus neminem sepelire licebat, etiam permissione data in aliis Ecclesiis sepeliendi, 38.
Quomodo sepultura danda in Ecclesiis Cathedralibus, 39.
Responsoria pro mortuis quare circumcindo claustrum & alia loca cantantur, 40.
Mos Ecclesie Cesarasane circa ea, ibid.
Pietas in humandis cadaveribus quare instita sit a natura, 41.
Quam grata sit Deo, 42.
Angeli aliquando sepelunt cadavera, 43.
Exemplum in Ecclesia Tolerana mirabile, ibid.
Sepelire mortuos maxima pietas, 44.
Formice suos mortuos sepelunt, 45.
Episcopo competit ius sepulture concedere, 46.
Sepulturam concessam non licet vendere nec pignori, 47.
Sepultura cognitio ad Indicem Ecclesiasticum spectat, 48.
Sepultura fidei testimonium, & resurrectionis, assert, 49.
Sepultura an vendi possit absque labe simonia, 50. & seqq.
Ratione terre cæmeteriata, seu benedictæ, aliquid exigere, an sit simonia, 51. & 55.
Ratione sepulture in Ecclesia, aliquid potest percipi, 52.
Gabella non debetur ex venditione sepulture, 53.
Pretium sepulture, elemosyna est, 54.
Pro sepultura quomodo aliquid liceat accipere, 55.
Vendere sepulturam quando sit simonia, 56.
Locus proprius sepulture est Ecclesia Cathedralis: & quare? 57. 61. & seqq.
Locus sepulture quare ad Parochias, & Monasteria extensus, & quando? 58.
Cathedralis est communis Parochia, ideo ibi omnes possunt sepeliri, 59.
In concursu Parochie particularis cum Cathedrali, que praeferenda in causa sepulture, 60.
Sepulchro Maiorum existente, ibi sepeliendum est cadaver, 62.
Coniecture electionis sepulture, 63.
Ratione maioris concursus ad Ecclesiam, electio fit sepulture, quia ibi pro defunctis plures orationes sunt, 64.
In Ecclesiis Regularium quare eligenda sepultura, 65.

Visa sepultura orationes sunt pro defuncto ibi quiescente, 66.
Sancti quibus dedicata est Ecclesia, vel Succellum, orant pro defunctis ibi quiescentibus, 67.
Corpora mortuorum quare in locis sacris collocanda, 68.
Corpora defunctorum quare Cesarasugie antequam sepelirentur, ad Cathedrali deferenda erant, 69.
Clerici associantes cadavera ubi convenire debeant, 70.
Sepultura naturaliter pertinet ad mortuum, 71.
Testator non potest disponere ut inhumatus remaneat, 72.
Sepultura si facta fuerit super terram, amoveri debet, 73.
Lapis cum inscriptione, & effigie defuncti apponi potest, 74.
Fundatore, vel eius familia extincta, arma eius non possunt abradi, sed perpetuo durare debent: secus vero in benefactore, 75.
Benefactores quando possunt apponere Arma, 76.
Contra amoveres Arma vel Insignia datur actio iniuriarum, 77.
In Capellis possunt fieri monumenta in parietibus, 78.
Lite pendente licet Arma abradere, 79.
Ex Inscriptionibus vel Armis probatur sepultura esse alicuius familie, 80.
Item esse hereditarium, vel familiaritate sepulchrum, 81.
Iusta existente causa, ius sepulchri ab Episcopo auferri potest, 82.
Sepultura est ex parte Iuris patronatus, 83.
Ex simplici fundacione Capelle non acquiritur Ius patronatus nisi intervenient Episcopi autoritate, 84.
Sepultura Ecclesiarum inferiorum statim acquiritur edificantiibus, secus autem in Ecclesiis Cathedralibus: & quare, 85.
Ius sedendi super sepulchrum potest acquiri, 86.
Honor consistit in sedendo in altiori loco, 87.
Patronatus honoratus, & preferendus in seffionibus, 88.
In sepulchro Iuris patronatus non potest alius sepeliri absque licentia Patroni sub pena excommunicationis, 89.
Clericis non possunt sepeliri in sepulchro Iuris patronatus, 90.
Episcopus qui renunciavit Episcopatus an possit compellere Cathedrali ubi ibi vel alibi eum sepeliat, 91. & pluribus seqq.
Dissolutio matrimonii carnalis non tollit debitum sepulture, 92.
Solutio matrimonio, licet maritus nobilitate mulieris non gaudeat, honoribus tamen fruatur, 93.
Episcopus cedens loco, & dignitati, denominationem etiam perdit, 94.
Præter charactere nihil retinet, 85.
Comes qui provinciam administravit, quando denominationem retineat, 96.
Differentia Episcopi qui loco cessit, & illius qui cessit loco, & dignitate: ibid. & 105.
Episcopus Monachus cedens loco, & dignitati, tenetur ad Claustrum redire, nec potest assumi ad aliquam dignitatem Religionis, 97.
Omnia privilegia ratione Dignitatis concessa expirant, 98.
Restituitur ad statum in quo erat ante Episcopalem dignitatem, 99.
In resignatione Episcopatus, titulus & denominatio retinetur, 100.
Absque tali retentione utrumque amittitur, 101.
Dignitas potest esse sine loco, 102.
Episcopi nullatenus ubi debent sepeliri, 103.
Mulier, que habuit duos maritos, in sepulchro ultimi sepelienda est, 104.
Electio sepulture quomodo probetur, 106.
Clerici Cathedralis admittuntur ad testificandum pro electione sepulture in ea, 107.
Causa totius Ecclesie non est causa singulorum, 108.
Legatarius legitimus testis in testamento ex quo caput legatum, 109.
Interfatus quando repellatur a testificando, 110.
Capitulum Ecclesie Cathedralis an possit compelli ad funerandum Episcopum, vel alium eligentem ibi sepulturam, 111. & seqq.
Ecclesia tenetur ad funeralia Prælati respicientia animam, non pompam, 112.
Renunciatio strilissimæ iuris est, 113.
Alius sepeliendi non tantum pertinent ad Curiam, sed ad omnes Clericos, 114.
Clericorum Ecclesia Cathedralis nomine veniunt Canonici, 115.

Episcopus qui ad aliam Ecclesiam non fuit translatus, & cessit loco & dignitati, remanet tamquam viduus qui privilegium omnibus potest, 116.
Sepultura curam habere esse laudabile, 117.
Sepulchrum honorabile appetere, licitum, 118.
Exemplum Christi Domini asseritur, ibid.
Sepulchrum Christi quare gloriosum, 119.
In sepulchris adest requies defunctorum, 120.
Vtilitates sepulture, 121. & seqq.
Amici videntes defuncti a spiritibus immundis, ibid.
Amici videntes sepulchrum, Deo & Sanctis commendant animam defuncti, 122.
Carnem suam nec defuncti odio habent, 123.
Homines corpora sua honeste tractare etiam post mortem cupiunt, 124.
Pæna est corpora remanere inhumata, 125.
Corpora deducentes ad sepeliendum orationes pro defunctis effundunt, 126.
Devota sepultura testimonium est bonæ vitæ, 127.
Vtilitates orationum ex sepultura, 128. & seqq.
Admonitio mortalitatis, fratrum vitiorum, ibid.
Fides resurrectionis adstruitur, 129.
Videntes ex eo probant affectum erga defunctum, 140.
Expense funeralium que proficiant animæ defuncti, 141.
Sepultura pretiosa impio non prodest; nec utilis nocet infesto, 142.
Mos exequiarum ab Apostolis derivatur, 143.
Episcopus debet movere ut a pompis, & vanitatibus se abstineant fideles in funeralibus, 144.
Sepelire mortuos pius est; contrarium asserere erroneum, 145.
Sepelire mortuos elemosina spiritualis est multo pretiosior quam temporalis, 146.
Mos exequiarum a lege veteri originem trahit, 147.
Honor Exequiarum in quibus consistat, 148.
Portatio defuncti ad Ecclesiam, remissive, 149.
Pompa funeralis, vestes, luges, & alia, 150.
Constitutio in Exequiis an permissa, 151.
Cadavera quare cum cantu deferenda, 152.
Doflor Paduæ qui sine cantu ad Ecclesiam deduci voluit, bestialis fuit reprobatus, 153.
Pura circa funeralia, 154.
Officia quomodo celebranda per Parochum in aliena Parochia, 155. 166.
Iura Parochi in hoc casu, 156.
Eligens sepulturam in Cathedrali, non debet plus solvere quam si in Parochiali sepeliretur, 157.
Sepultura gratis concedenda, 158.
Taxa que debetur in funeribus, que sit iusta, 159.
Ratione honorabilis sepulture plus potest peti, 160.
Mors pulsa di campanas, 161.
Concessa sepultura, delatio mortui conceditur, 162.
Ex illatione mortui non inferitur ius sepulchri, 163.
Vfus delationis mortui nulla ratione potest impediri, 164. 169.
Iura parochialia in eo, qui sepelitur extra parochiam, 165.
Novennalia, & alia, an hoc casu debeant fieri in Parochia, 166.
Privilegia sepulture referuntur, 167. & seqq.
Parochianus Ecclesia Cathedralis in ea debet sepeliri, si minus Quartam debet dare, ibid.
Ecclesia Cathedralis habet Quartam omnium Parochianorum, 168.
Propter debita non potest impediri delatio mortui, 169.
Defunctus prius debet deferri ad Cathedrali; si minus ad Parochialem, etiam si in Monasterio sepeliatur, 170.
Succesor an teneatur prædecessorem suis sumptibus sepelire quando debiti implicator fuit, 171.
Suc. essor ad quid teneatur, 172.
Decedens absque electio ne sepulture, in Cathedrali, vel in Parochiali sepeliendi sunt, etiam si extranei, & forenses fuerint, 173.
Funera olim expensis Ecclesie, non defuncti fiebant, 174.
In primitiva Ecclesia collectæ pro funeribus fidelium fiebant, 175.
Omnes de Diocesi habent ius ad sepulturas Ecclesie Cathedralis, & quare, 176.
Idem in quacumque Ecclesia habente ius Ecclesia Cathedralis, 177.

Vagabundi, viatores, & alii non habentes domicilium, in Cathedrali sepeliendi, 178.
Limitatur, quando accedens alibi recipit Sacramenta, 179.
Licet Sacramenta administrentur per Parochos, nihilominus de iure funeralium participant Beneficiaria, & quare, 180.
Iura funeralium Cathedralis non excutit Capitulo, ad quem pertineant, 181.
Stante prohibitione alibi sepeliendi quam in Cathedrali, an pro licentia possit Capitulum aliquid percipere, vel exigere, 182.
Honor temporalis, quando separari potest a spirituali, pretia estimari potest, 183.
Stante consuetudine, aliquid potest exigere pro sepultura, 184.
Consuetudo inducens simoniam, non valet, nisi habeat causam specificam, 185.
Sepultura an relinqui possit in voluntatem Tertii, 186. & 187.
Electio heredis quomodo in voluntatem Tertii relinqui potest, ibid. & 188.
Declaratio quando fieri potest, & vivente testatore, 189.
Mandatum non expirat morte, cuius effectus post eam conferunt, 190.
Declaratio heredis potest fieri mortuo testatore, & ab eius commissario, 191.
Quando dispositio est testatoris, electio in arbitrium Tertii potest relinqui, 192.
Electio relicta a testatore alicui, non potest delegari declaratio, 193.
Electio sepulture libera debet esse, 194. & seqq.
Episcopus non potest compellere ad sepeliendum in Cathedrali, 195.
Eligens sepulturam in Cathedrali, possunt compellere Clericos, imo Canonicos, soluti Iuribus ad funeralia faciendâ, 196.
De pompis funerum plura remissive, 197.
Funeralium nomine quid intelligatur, 198. & seqq.
Consuetudo servanda præcipue si extra Parochiam sepeliatur, 199.
Funeralia Clericis debentur, 200.
Quarta ex quibus non debetur, 201.
Ex quibus debetur, 202. & seqq.
In funeribus Nobilium maiores expensas licet facere, 203.
In funeribus D. Thom. Libri possunt apponi, 204.
De eis Quarta solvitur, ibid.
An Quarta debeat de his que ad pompam ponuntur, 205.
Legatum relictum Cathedrali pro sepultura, an debeat, si alibi electa fuerit, 206.
Causa finali cessante, cessat effectus; non vero impulsiva, 207.
Causa finali, vel impulsiva electionis sepulture, que dicitur, 208.
Locus quando censetur contemplatus in legato pro sepultura, quando vero ipsa sepultura, 209.
In dubio contemplata Ecclesia censetur, 210.
Legatum in dubio propter Deum relictum censetur, 211.
Diligens Deum primario propter lucrum, peccat, 212.
Mortuus omnia facere præsumitur favore animæ suæ, 213.
Alius agentis in dubio, in eam causam que utilior fuerit, factus censetur, 214.
Relictum Prælati, contemplatione Ecclesie relictum in dubio censetur, 215.
Legatum relictum pro sepultura in una Ecclesia electa, si postea mutata voluntate in alia eligatur, utri debeat? 216.
Ad revocandum legatum pius expressa voluntas, & non contentualis requiritur, 217.
Text. in l. Alumna, 30. §. Scia liberta, ff. de alimen. legat. interpretatur, 218. & seqq.
Legatum relictum propter aliquid, illo cessante non debetur in profanis: secus in Causis piis, 219.
Anima in Purgatorio detentæ quomodo sciant suffragia, que pro eis in hac vita sunt, 220.
Negligentes commissas exequi piis defunctorum voluntates, quomodo puniuntur, & quomodo suffragia, que pro eis fiunt, non prodierunt, 221.
De eodem mirabile exemplum, 222.
Ex illatione defuncti insignis, locus sit celebris, 223. & seqq. Item

tur ratione terre Cœmeteriarum auctoritate Episcopi: ut ex Soto, & Aragon. observat Belletus. d. num. 30. & probat text. in cap. *Abolenda de sepult.* & per eum cum innumeris; Barbof. d. c. 10. num. 16. & c. 26. num. etiam. 16. & ex eadem ratione censuit Riccius in *praxi Sepulturae*, tom. 1. *resol. de sepult.* cap. 1. *cod. tit. in 6.* Tondut. de Sanleg. *diffl.* num. 18. Verum hæc ratio inducit speciem æquitas, & presumptionem voluntatis defuncti; sed ipsa æquitas non satis ostenditur, quam ego ex eo conjicio: nam cum unum ex signis Cathedralis, sit plebs concubus, quia ibi frequentius quam alibi interesse solet divinis Officiis, unum profectò justissimum motivum Ecclesiasticæ sepulturae est, quod Fideles ad Ecclesiam accedentes in memoriam defuncti invitentur ad preces pro anima ipsius ad Deum fundendas; ibique majores precesiones; & sacrificia ad Deum fiant, quia major numerus Sacerdotum, & Ministrorum reperitur, & merito ipsi animas defunctorum adjuvari credunt: Eaque ratione Fidelium cadavera in Ecclesia sepeliri permistum fuit: quàm rationem, ad me excogitatum licet crediderim fuisse inventam, adduxit, (ut libentius in Ecclesiis Regularium sepulturae eligerentur) Pellizarius in *Manu. p. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 4. num. 144.* Sed si vera sit ratio, in Cathedrali præ ceteris omnibus eligenda videretur sepultura; si verò in Cathedrali non electa fuerit, ibi debent fideles sepeliri, ubi frequentius officia divina celebrantur: quia ratione in Ecclesiis Regularium potius quam in propria parochiali hodie libentius Fideles sepeliri dicebat Glor. in *cap. 3. de sepult.* & per eam notavit Fulco. *de visit. lib. 1. cap. 25. n. 8.* & adverteit Pellizarius. Insuper proximi, quoties ad loca sacra conveniunt, suorumque sepulcrum aspiciunt, recordantur ipsorum, & pro eis Domino preces fundunt: verba sunt Divi Gregorii relata in *c. Cum gravia*, 13. qu. 2. quibus adde text. in *c. Non estimemus*, in fine, eadem *caus. & quest.* dicentem quod eorum Martyrum, & Sanctorum, quibus dedicata est Ecclesia, patrocinio, & intercessione relevantur, minusque ab Spiritibus immundis vexantur: ut pluribus docet Barb. d. *univ. l. r. Eccl. lib. 2. cap. 10. num. 8. de potest. Paroc. cap. 26. num. 8.* & ea accepit tacito nomine à Fulco de *visit. lib. 1. cap. 25. num. 3.* qui optimè observat, quod licet ubicumque quis sepeliatur, Domini est terra, *Psal. 23.* tamen secundum statuta Sanctorum Patrum, corpora mortuorum in locis sacris requiescere debent: *c. Fratemitatem*, ubi DD. *de sepult.* cum ergo Cathedralis Deo Optimo Maximo, vel Sanctissima Dei genitrici Mariæ, vel Apostolis, ex juris dispositione dedicata sunt; juxta ea que notavimus *cap. 34. de Dedicacione Eccl. Cathedr. num. 3.* majori cum ratione ab ipsis proteguntur, frequenterque populi orationes pro ipsis fundentes jvantur; ac ea ratione potius in Cathedrali quam alibi sepeliri debent: juxta ea que *supra* notavimus.

Ex qua forsata ratione adest constitutio Domini Petri Librana Metropoli nostra Casarautustana, primi post liberationem ipsius civitatis à Maurorum tyrannide Episcopi, Anno 1128. facta, in qua inter alia, que reservavit in signum honoris, & reverentiae, fuit Cathedrali S. Salvatoris, restituta ad pristinum Cathedralitatis statum & decorem, statuit, quod omnes mortui primò ad Sedem seu Ecclesiam Cathedralis, & inde ad sepulchrum electum ducerentur; ut patet ex iis que refert Arragon in *tract. Cathedral. Episc. Casar. in Templo Sancti Salvatoris*, *cap. fin. §. 26. fol. 717.* nec dicta constitutio curat effectu, quandoquidem certum est, quod Clerici qui affociare debent cadavera, convenire tenentur vel in Parochiali, vel in alia Ecclesia, juxta loci consuetudinem; ex pluribus sanctæ Congregationis declarationibus, de quibus Barb. d. *cap. 26. num. 61.* & d. c. 10. *cod. num.*

Nec in hoc, jure & ratione fundente, aliquid aliud contrarium disponere debeatur, dum erat jam à sacris Conciliis, & sacris Canonibus, summorumque Pontificum decretis præscriptum: ex opinio text. in *l. Quidam*, ff. de *condit. inst. in* quem singularem appellat Alphonfus Eneucus de Valdes *tract. de Eleemosyna*, 3. p. 6. *qu. prim. pag. 56. n. 3.* ubi disponitur quod naturaliter ad mortuum pertinet locus in quem inferitur, & hæc ratione sepultura est de jure naturali, nec in contrarium potest disponere testator, alioquin ei obediendum non est, ex Glor. in *6. Non autem verbo Marcellinus*, 21. *diffl.* Ang. in *Sum. verb. sepultura*, num. 24. de quo etiam vide bonum text. in *l. scriptus hæres*, ff. de *relig. & sumptib. funer.* qui idem at text. *l. Quidem* statuit. Ex eadem imitatione, mortuo peregrino in via, sepelitur in Cathedrali, ex declaratione sanctæ Congregationis Episcoporum 9. Julii 1592. teste Barbof. d. *cap. 26. num. 35.* & *cap. 10. cod. num.*

Sepultura verò in terra plana debet esse, non super terram edificata, & contrario modo facta amoveri debet jussu Episcopi, ex Pii V. constitutione 5. de quo est *optima decisio* Rotæ apud Seraphinum 8. 13. *per totum*, quam sequitur Belletus d. §. 3. num. 3. & eam refert Pellizarius in *Admon. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 4. subsect. 2. num. 174.* ubi varias declarationes adducit; hoc tamen non prohibet quoniam in ea lapis cum inscriptione, & Armis incisis vel effigie defuncti, imponi possit: juxta ea que c. *De Capellis*, diximus: & juxta notata per Tondut. de Sanleg. *par. 1. questio. & resol. benef. cap. 73. ex num. 9. cum seqq.* & num. 14. cum *seqq.* ubi differentiam constituit inter fundatorem, & beneficentem Cappelle, ita ut primi Arma perpetuo durare debeant, secundi vero extincta familia, aliis potest concedi: & ea probant dominium: Seraphinus *decis. 652.* & circa beneficium, quod possit Arma apponere, ex Anchat. Lambert. Domin. Felin. & Siculo docet Riccius in *praxi Sepulturae*, *resol. 578. num. 2. vers. Tunc secundo*, num. 1. Quod ad id verum est, ut contra amoveantes Arma decessoria in sepulchris, detur actio injuriarum, ex Gratiani *discept. 210. num. 49.* Riccius in *praxi sepulturae*, *diffla. & resol. 78. num. 2. in fine*, non tamen negamus, quòd si sepulchra fiant in Capellis, monumenta non possent fieri in patribus in vivo fundatore: ut de pluribus mentionem facit Chastaneus, p. 12. *conf. 75.*

Merum supradicta limitanda sunt, dummodò lis non pendet; quo casu neque apponere, neque abradere licet Arma usque ad latus exitum, quandoquidem lite pendente nihil est innovandum: ex Chastan. in *Catal. glor. mund. 1. p. cons. 4. c. 8. concl. 29. ad finem*, *vers. Et idè dic.* Garcias de Nobilit. p. 11. qu. 29. Gratian. *discept. 210. in fine*, quos sequitur Riccius *suprà*, num. 1. Ex dictis autem Armis, sive Inscriptionibus, sepulchrum alicujus familie esse probatur, extra latus à Barb. in *Collect. ad text. in cap. 1. num. 5. de Sepult.* Riccius *suprà*, *resol. 575. num. 2.* ubi hæreditarium, vel familiare, ex inscriptione literarum probari affirmat. Ex eodem fonte dianatur, quod jus sepulchri concedi seu distrahì potest ab Episcopo, jussu interveniente causa, & adhibitis solemnitatibus debitis; ex Lotter. *de re benef. lib. 2. qu. 4. num. 9.* & *seqq.* nam licet de *Jure Sepulchrum* sit expressè juris patronatus, ut ipse dixit *num. 7.* nec ob similes fundamentum Ecclesie sui Cappelle debeat, cum jus restitatur, *cap. Nobis*, *de Jure patron. cap. Abolenda*, *de Sepult.* & pluribus Rotæ decisionibus probat Lotter. *ex num. 21.* tamen jussu causa interveniente ab Episcopo potest concedi, ut diximus.

Hoc verò tunc diversum est in sepulchris Ecclesiarum Cathedralium, ac in sepulchris aliarum Ecclesiarum: nam in aliis Ecclesiis, statim ante fundationem potest edificari sibi jus sepulchri reservare, in Cathedralibus verò, cum jam fundata existunt, reservatio locum non habet: ut, hæc differentia notata, docuit Lotterius d. *cap. 4. ex num. 9.* In omnibus autem, jus sedendi supra sepulchrum potest acquiri, in quo honor consideratur sedendi in altiori loco: ex eodem Lotter. *num. 15.* & 16. & hoc pacto intelligende sunt Glor. in *cap. 1. de Jure patron. in 6. vers. Item istud us:* & in *cap. Qui sentit*, *vers. Item in sessionibus*, *de Regul. lar. c. 6.* dicentes: Patronum in sessionibus, & sepulchris, præceteris esse honorandum: nam hoc intelligitur de prelatione, in concursu plurium voluntatum acquirere jus sepulchri in Ecclesia: juxta responsum datum à Rotà in *Calagurritana loris patronatus de victoria* 22. *Novembris* 1627. *coram Cavalerio*: imò honoratum est in obsequio sive in sepulchra circa solemnitate: ex Lotter. *num. fin.*

Ex hac concessione sepulturae oritur jus ibi sepeliendi se

& suos, & quos voluerit ille qui acquisivit; taliter quod ibi aliquis sepultus absque ipsius licentia exhumari debet, & alium in locum transferri: *cap. Fratemitatem*, *cap. Ex parte*, *cap. Cum liberum*, *de sepult.* *cap. 1. cod. tit. in 6.* nec ibi Clerici possunt quemquam sepelire: imò quod sepelientes, pena violati sepulchri teneantur, tenet cum Borden. Pelliz. *diffl. 190. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 4. subsect. 2. quest. 6.* num. 151.

Diximus propriam Episcopi, Canonicozum, & aliorum Beneficiatorum Ecclesiæ Cathedralis sepulcrum, ipsam esse Ecclesiam; imò videndum est an idem procedat in eis, qui Episcopatum, Canoniatum sive Beneficium renunciant: Et affirmativè responderet Medicus in *tract. de Sepult. qu. 7. num. 8. cum pluribus seqq.* Tondut. de Sanleg. *par. 1. quest. & resol. ben. cap. 14. num. 14. in fine*; qui nullum fundamentum adducit, cujus rationem ex eo conjicio; nam cessio hæc, est veluti dissolutio matrimonii spiritualis, que non tollit debium sepulturae: eo modo quo soluto matrimonio carnali, licet maritus nobilitate mulieris non gaudeat, honoribus tamen fruatur: *l. Si post mortem*, §. *final. ff. de bon. poss. cont. tabul. l. Illud*, ff. *cod. tit.* & pluria concordantia adducit Garcias de Nobilit. *gloss. 1. §. 1. num. 45.*

Hoc tamen temperare, nisi Episcopus simul cum cessione Episcopatus, cederet Dignitatem, quo casu amittit denominationem: ex *Parif. de resignat. benef. lib. 1. quest. 17. num. 10.* atque excepto Characterè Ordinis qui indelebilis, & irrenunciabilis est, ita habetur, ac si nunquam Episcopus fuisset, *cap. Post translationem*, *§. Cum ergo*, *de renunc. cap. 1. de Ordin. ab Episc. quæ renunc. Episc. c. Temporis*, §. *Item*, *cap. Hoc nequam*, *7. quest. 1.* ideoque præter characterem nihil remanet; de quo latè videndus Riccius *in l. ycnbrat. Eccl. lib. 2. cap. 3. per totum*, Flam. *Parif. de quest. 17.*

Ex quibus differentia patet inter unum, & alium Episcopum; nam ille qui Episcopatu cessit, administrationem tantum reliquit, Dignitate retenta: *cap. 1. de ordin. ab Episcopo*, qui *renunc. Episc.* unde integra remanet Dignitas; exemplo Comitum, qui ubi semel provinciam administraverunt, tales remanent, & vicarie dignitatis privilegia fruuntur post depositam administrationem: *l. unic. ubi Barbofa*, *c. de Comitibus*, qui *provinc. regunt*, *lib. 12.* cum aliis adductis à Riccio *cap. 4. per totum*. Alter verò, qui non solum loco cessit, sed etiam Dignitatem, utrumque amittit, eo modo quo Riccius, et Flamini. *Parif. explicant*. Unde si antea Monachus erat, ad Claustrum redit, nec potest assumi ad aliquam suæ Religionis Dignitatem, ex *constitutione Pauli IV. 10. in ordine novissimi Bullarii*; quam citat Riccius *d. cap. 3. num. 6.* nam hoc casu absque dubio tenebitur redire ad Claustrum, & sub obedientia, & observantia vivere, *diffl. cap. Temporis*, juncto *cap. Hoc nunquam*, *7. quest. 1.* cum enim remaneat Episcopali Dignitate nudatus, omnia privilegia ratione Dignitatis concessa cessant; *cap. Post translationem*, *de renunc. cap. 1. de ordin. ab Episcopo*, qui *renunc. Episc.* & consequenter censetur restitutus pristino statui in quo erat ante promotionem, *arg. l. cum loca*, ff. *de relig. & sumpt. fecus autem est*, si tamen loco renuntiavit; per ea que latè probat Riccius in puncto *d. lib. 2. cap. 12. per totum*, præcipue *num. 7.* dicens hanc esse veriorum, & in praxi receptam opinionem.

Ratio autem omnium supradictorum ea est, nam de stylo Curie in resignatione Episcopatus, titulus, & denominatio hodie solet reservari; ut notant Mandos. *de signat. Grat. verbo Frustrum resignationes*, *col. 1. vers. titulus*, & 101 *denominatio*, ex eo Gratianus *discept. 291. ex num. 50.* cum *seqq.* absque qua reservatio specialiter facta in Constitutione, non potest retinere tale nomen: Flamini. *Parif. de resign. benef. lib. 6. qu. 1. num. 65.* idem Gratian. *sup. num. 71.* Et hoc modo solere fieri talem gratiam cum reservatione nominationis, testatur Flamini. *Parif. de resign. benef. lib. 1. quest. 17. num. 8. & 9.* & *diffl. lib. 6. quest. 1. num. 65.*

Unde eum possit simul stare Dignitas sine loco, c. 1. de 102 ordi.